

Nr 518

Av herr Gezelius m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 66, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

Idrottsrörelsen är den utan gensägelse största frivilligt organiserade folkrörelsen i vårt land. Till Sveriges riksidrottsförbund, under vilket den huvudsakliga delen av svensk amatöridrott administrativt sorterar, är anslutna ca 9 000 idrottsföreningar med ett medlemsantal av i runt tal 850 000. För de särskilda idrottsgrenarna finnes organiserade 33 olika, hela landet omfattande specialidrottsförbund.

Idrottsrörelsen har sålunda vunnit en mycket stor utbredning. Idrottens betydelse, icke blott då det gäller ungdomens fysiska fostran utan också med hänsyn till dess karaktärsdanande uppgift, dess krav på idrottsmännen i fråga om nykterhet och allmän hyfs, dess förmåga att lösa ungdomens fritidsproblem, erkännes också numera allmänt. Ett bevis härpå är att staten lämnar relativt betydande anslag för anläggande av idrottsplatser, för anskaffande av idrottsmateriel samt för instruktionsverksamhet.

Den organiserade idrottsverksamheten i vårt land består till alldeles övervägande del av motionsidrott. Uppskattningsvis kan man beräkna denna del till omkring 90 %. Därutöver förekommer för de mer avancerade idrottsmännen tävlingsverksamhet, vilken ju är den som utåt tilldrager sig den största uppmärksamheten. Vissa idrottsgrenar är mer publikdragande än andra. Dessa får regelmässigt subventionera övriga idrottsgrenar. Trots att det mesta arbetet inom idrottsorganisationerna bedrivs frivilligt och oavlönat, är det endast få idrottsföreningar som kan finansiera sin verksamhet med tävlingsinkomster eller med sådana inkomster som erhålles vid av föreningarna bedriven försäljning av olika slag av idrottsmärken. Det övervägande antalet föreningar nödgas finansiera sin idrottsverksamhet genom att arrangera nöjestillställningar av olika slag.

Såväl vid idrottstävlingar som vid nöjesarrangemang får idrottsorganisationerna betala nöjesskatt. Från kommunernas sida brukar i vissa sammanhang nöjesskatten restitueras. I enstaka fall — huvudsakligen då behållningen av nöjesbeskattade arrangemang är avsedd att användas för anläggande av idrottsplats e. d. — medges även restitution av den statliga delen av nöjesskatten.

I ett under 1956 avgivet betänkande av 1954 års nöjesskattutredning

hade föreslagits, att nöjesskatt icke skulle utgå i samband med tävlingar i amatöridrott. I proposition nr 66 har departementschefen emellertid icke velat gå så långt. Han föreslår i stället, att biljettintäkter t. o. m. 2 000 kr. för varje tillställning skall vara skattefria, oavsett om det gäller tävlingar eller andra arrangemang. Idrottsorganisationerna blir därmed helt jämställda med sådana föreningar som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga eller liknande ändamål.

För vår del anser vi, att idrottsrörelsen i visst avseende intar en särställning bland de ideella organisationerna. Idrottstävlingarna är nämligen, samtidigt som de är ägnade att tillföra vederbörande idrottsorganisation inkomster, en integrerande del av idrottsverksamheten. Vi hänvisar härutinnan till vad Sveriges riksidsrottsförbund anfört i en till nöjesskatteutredningen överlämnad promemoria. Beträffande tävlingsverksamheten anför förbundet bl. a.:

Anordnandet av idrottstävlingar har i och för sig ett rent ideellt syfte. Utan tävlingar skulle den väsentliga delen av idrottsverksamheten inte kunna existera. Genom förekomsten av tävlingar får den enskilde idrottsmannen ett konkret mål att arbeta för. Tävlingsmomentet, som spelar en stor roll på många områden inom vårt liv, har en alldeles särskild betydelse för idrottens del. Genom tävlingarna sporras idrottsmannen att förkovra sig i idrottsligt kunnande. I syfte att nå en god placering vid tävlingarna underkastar han sig en grundligare och omsorgsfullare träning än eljest skulle vara fallet. Även i övrigt tvingas han att ställa större krav på sitt personliga handlande liksom på sin personliga vandel för att nå en så hög fysisk trim och en så god fysisk kondition som möjligt.

Tävlingarna utgör även ett mäktigt propagandainstrument för idrotten. Genom åskådande av idrottstävlingar stimuleras folk att själva ägna sig åt idrott. Framför allt ungdomen — med dess behov av aktiv verksamhet kombinerad med dess vilja att hävda sig — förmås många gånger just av förekomsten av idrottstävlingar att söka sig ett utlopp för sin verksamhetslust på det idrottsliga fältet. Den framgångsrike idrottsmannen blir ofta en förebild för ungdomen, som i honom ser exempel på att vilja, koncentrationsförmåga och självtukt verkligen ger resultat. Idrottstävlingen med dess likställighet inför uppgifterna, dess stränga regler och dess omutliga krav på fair play verkar även fostrande å ungdomen i en för samhället betydelsefull riktning.

Tävlingarnas propagandamässiga betydelse framgår av att press och radio lämnar dessa ett mycket stort utrymme. Detta beror uppenbarligen på att vederbörande anser dessa ting vara av intresse för en stor del av läsekretsen respektive radiolyssnarna. Såsom en biverkan härav kommer emellertid en stegring av idrottsintresset med åtföljande stimulans till praktisk idrottsutövning.

Enligt beräkningar i propositionen belastas idrottssammanslutningar med en årlig nöjesskatt på inemot 3 milj. kr. Enligt uppgifter vi inhämtat

har t. ex. enbart Stadion sedan nöjesskatteförordningens införande erlagt totalt inemot 5 milj. kr. i nöjesskatt på idrottsliga tillställningar. Under verksamhetsåret 1955/56 uppgick skatten till ca 477 000 kr. Av specialidrottsförbunden betalar t. ex. friidrottsförbundet 150 000 å 200 000 kr. per år i nöjesskatt och bandyförbundet ca 150 000 kr.

Nøjesskatten utgår i förhållande till bruttointäkterna. Den står sålunda inte i något givet förhållande till den vinst en arrangör kan erhålla. För idrottsorganisationerna blir nöjesskatten härigenom särskilt kännbar, eftersom omkostnaderna för en tävling regelmässigt är mycket stora. Utöver en förhållandevis hög planhyra jämte kostnader för viss personal och för försäkringar måste den arrangerande organisationen betala resa och uppehälle för idrottsmän från andra platser, ofta utländska sådana. Vid t. ex. landskamper har man att räkna med rese- och uppehållskostnader för ett högst betydande antal tävlande. Särskilt gäller detta beträffande fri idrott.

Det framgår av propositionen, att departementschefen ansett sig stå inför ett val mellan ett helt undantagande från nöjesbeskattning beträffande idrottstävlingar och å andra sidan en höjning av det skattefria beloppet från 1 000 till 2 000 kr. beträffande samtliga en ideell organisations arrangemang, alltså även danser, fester o. d. I detta val anser sig departementschefen kunna ge det bästa stödet åt mindre idrottsföreningar där det senare alternativet tillämpas.

Såsom idrotten är organiserad kommer emellertid ett bibehållande av nöjesbeskattning i samband med idrottstävlingar i fråga om den del av bruttointäkterna som överstiger 2 000 kr. att i betydande utsträckning gå ut över mindre föreningar. Bland dem som härigenom kännbart kommer att drabbas av nöjesskatt är specialidrottsförbunden. Dessa arrangerar i allmänhet alla landskamper. Det är också regel att de själva omhänderhar arrangerandet av mästerskapstävlingar. Inkomsterna av förbundets tävlingsarrangemang användes i huvudsak för instruktion och propaganda samt för anskaffande av idrottsmateriel. Instruktionen tillgår så att särskilt anställda instruktörer reser kring i landet till olika platser och där utövar instruktion för idrottsmän å platsen och från kringliggande orter. Idrottsmaterielen delas ut till idrottsföreningarna i förhållande till dessas behov. Därutöver lämnar specialidrottsförbunden direkta anslag och förvaltningsbidrag till de olika distriktsförbunden. Specialidrottsförbunden anordnar även speciella ungdoms- eller juniortävlingar och strävar över huvud taget till att tidigt förmå ungdom att intressera sig för idrott.

Vissa specialidrottsförbund har dragit upp bestämda regler för hur inkomsterna av mästerskapstävlingarna skall fördelas. Som exempel kan anföras Svenska bandyförbundet. I förbundets regi anordnas dels två bandy-

serier — division I — dels ett antal kvalifikationsserier — division II. Genom uppflyttningar från division II beredes möjlighet för olika lag att kvalificera sig för sluttävlingen. 40 % av vinsten från de matcher som under säsongen förekommer i nämnda serier går direkt till Bandyförbundet, som disponerar denna del för instruktion och propaganda, för anskaffande av materiel till distrikt och idrottsföreningar, för direkta anslag till distrikten m. m.

Även andra former av kooperativ tävlingsverksamhet förekommer. Som exempel kan nämnas att ett antal föreningar inom Stockholm stad och dess förorter — 1956 14 stycken — slagit sig samman för anordnande av stadiontävlingar. I stället för att var och en skulle försöka arrangera sin tävling avhåller de årligen 3 à 4 större stadiontävlingar med starkare program, varefter nettot uppdelas på de deltagande föreningarna. En sådan ur såväl praktisk som ekonomisk synpunkt lämplig anordning kommer emellertid att leda till en högre beskattning än om klubbarna gått var för sig.

Såsom ovan framhållits blir även övriga inkomster av särskilt publikdragande tävlingar, t. ex. i fotboll, utspridda. Det förhåller sig regelmässigt så att de föreningar som åtnjuter betydande inkomster av t. ex. fotbollsmatcher har ett flertal idrottsgrenar på sitt program. Arbetet för de idrottsgrenar som inte är lika publikdragande som t. ex. fotboll möjliggöres sålunda i stor utsträckning av de i publikavseende mest attraktiva.

På grund av de omständigheter vi här berört kommer begränsningen av skattefriheten på en intäkt av 2 000 kr. per idrottstävling att innebära, att de mindre idrottsföreningarna respektive de idrottsgrenar som inte har möjligheter att bedrivas under samma gynnsamma ekonomiska förhållanden som vissa andra att komma i ett otillfredsställande läge.

För att utröna i vilken mån nöjesbeskattning av idrottstävlingar förekommer i andra länder har Riksidrottsförbundet tillskrivit motsvarande organisation inom ett antal länder i Europa. Svar har inkommit från 16 länder. Av dessa framgår att amatöridrotten inte belastas med någon nöjesskatt inom de övriga nordiska länderna och icke heller i t. ex. Storbritannien, Frankrike, Ungern, Polen eller Östtyskland. I ett flertal länder har delstater, kantoner eller kommuner *rätt* att ta ut viss nöjesskatt vid tävlingar. Utvecklingen tycks emellertid alltmer gå i den riktningen att man inte begagnar sig av denna möjlighet. Från t. ex. Västtyskland har meddelats, att ett flertal av de stater, som ännu bibehåller bestämmelser om nöjesskatt å idrottstävlingar, under sista åren beslutat avskaffa nöjesskatten. Svaren visar även att, i de länder där nöjesskatt alltjämt förekommer å tävlingar, den nästan undantagslöst är lägre än i vårt land. Det förekommer även att nöjesskatt uttages å nettoinkomsten.

Skillnaden i skattehänseende mellan Sverige och övriga länder har praktiskt den verkan, att svenska specialförbund kan nödgas avsäga sig anordnande av vissa större idrottsevenemang. Som exempel kan nämnas att för några år sedan en landskamp i fri idrott mellan Norden och USA förlades till Oslo, trots att flertalet deltagare för Norden var svenskar och första budet gått till Sverige.

Det förslag som framlagts av departementschefen är givetvis ägnat att i väsentlig utsträckning underlätta möjligheterna för idrottsföreningar att bedriva sin verksamhet. Det får också i och för sig anses vara bättre att en förening får behålla en större del av inkomst den förvärvat genom frivilligt och oavlönat arbete av egna krafter än att den mottager statligt understöd. Ehuru vi sålunda har anledning uttrycka vår tillfredsställelse med det positiva intresse som visats från departementschefens sida, finner vi oss böra föreslå en utvidgning av rätten till skattefrihet. Utöver de rent praktiska omständigheter vi ovan berört vill vi därvid starkt understryka den principiella synpunkten. Såsom framgår av den promemoria, vilken Riksidrottsförbundet överlämnat till nöjesskatteutredningen, intar idrottsföreningarna en speciell ställning bland de ideella organisationerna, i det att tävlingarna utgör en integrerande del av idrottsverksamheten, samtidigt som de är inkomstbringande. Enligt hittills gällande bestämmelser har schacktävlingar direkt undantagits från nöjesbeskattning. I propositionen föreslås nu att även bridgetävlingar skall hänföras till denna kategori. Samma skäl måste även gälla beträffande idrottstävlingar. I samtliga tre fall är det fråga om en verksamhet där tävlandet ingår såsom ett så väsentligt moment i den ideella verksamhet varom det är fråga att specialundantag är motiverade.

Under återopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte antaga det i proposition nr 66 framlagda förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt med den ändring att sista stycket av 3 § erhåller följande lydelse:

Nøjesskatt utgår icke för uppvisning eller tävling i skicklighet, som främst syftar till förkovran i visst yrke, ej heller för *idrottstävling, anordnad av organisation, som är ansluten till Sveriges riksidrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté, eller av annan sammanslutning, som enligt medgivande av Kungl. Maj:t må vara likställd med sådan organisation i nu förevarande hänseende, eller för schacktävlan, bridgetävlan, visning av museum eller annan liknande inrättning, utställning av djur eller utställning av konstverk eller andra föremål.*

Stockholm den 12 mars 1957

Birger Gezelius

Henry Allard

N. Stenberg

John Eriksson
i Bäckmora

Olof Andreasson

Elias Jönsson
i Sikås

Erik Östrand

Folke Nihlfors

Tage Magnusson
i Borås

Mac T. Hamrin
i Kalmar

Erik Strandh

S. Rimås

Olle Dahlén

Edvin Jacobsson
i Tobo

Sven Gustafson
i Göteborg

Hans Nyhage

Jean Braconier
